

<https://doi.org/10.31891/2415-7929-2026-37-6>

УДК 378.147:81'243

ОДИНЦОВА Ольга

Донецький національний університет імені В. Стуса

<https://orcid.org/0000-0001-5644-3394>

e-mail: o.dintsova@donnu.edu.ua

ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті розглянуто проблему формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти в умовах модернізації освітнього процесу та посилення вимог до міжкультурної професійної взаємодії. Обґрунтовано, що сучасна вища освіта потребує переходу від репродуктивного засвоєння мовного матеріалу до формування здатності студентів ефективно діяти в реальних професійно зумовлених комунікативних ситуаціях. У цьому контексті іншомовна комунікативна компетентність трактується як інтегрована система мовних, мовленнєвих, соціокультурних і прагматичних компонентів, що забезпечують готовність до професійного та міжкультурного спілкування. Проаналізовано наукові засади до розуміння сутності іншомовної комунікативної компетентності, її структури та умов формування у студентів різних спеціальностей. Встановлено, що ефективність цього процесу визначається професійною спрямованістю навчання, яка передбачає інтеграцію мовної підготовки зі змістом майбутньої фахової діяльності, моделюванням автентичних комунікативних ситуацій та використанням спеціалізованих навчальних матеріалів. Окреслено лінгводидактичні засади формування зазначеної компетентності, серед яких провідне місце займають когнітивно-комунікативний, психолінгвістичний і соціокультурний підходи. Наголошено на значущості інтерактивних методів навчання, зокрема проєктної діяльності, рольових ігор, цифрового сторітелінгу та використання мультимедійних технологій. Доведено, що інтеграція цифрових освітніх ресурсів, автентичних матеріалів і проблемно орієнтованих завдань забезпечує підвищення ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності. Значну увагу приділено розвитку термінологічної свідомості, здатності до аргументованої професійної комунікації та міжкультурної взаємодії. Зроблено висновок, що формування іншомовної комунікативної компетентності потребує поєднання мовного, професійного та цифрового компонентів навчання.

Ключові слова: іншомовна комунікативна компетентність, професійно орієнтоване навчання, лінгводидактика, вища освіта, цифрові технології навчання.

ODINTSOVA Olha

Vasyl' Stus Donetsk National University

LINGUODIDACTIC FOUNDATIONS OF THE FORMATION OF PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

The article examines the issue of developing professionally oriented foreign language communicative competence among students of higher education institutions in the context of the modernization of the educational process and increasing requirements for intercultural professional interaction. It is substantiated that modern higher education requires a shift from the reproductive acquisition of language material to the formation of students' ability to act effectively in real professionally determined communicative situations. In this context, foreign language communicative competence is interpreted as an integrated system of linguistic, speech, sociocultural, and pragmatic components that ensure readiness for professional and intercultural communication. The scientific foundations for understanding the essence of foreign language communicative competence, its structure, and the conditions for its formation among students of different specializations are analyzed. It is established that the effectiveness of this process is determined by the professional orientation of instruction, which presupposes the integration of language training with the content of future professional activity, the modeling of authentic communicative situations, and the use of specialized instructional materials. The article outlines the linguodidactic principles of forming the specified competence, among which the cognitive-communicative, psycholinguistic, and sociocultural approaches play a leading role. The importance of interactive teaching methods is emphasized, in particular project-based learning, role-playing, digital storytelling, and the use of multimedia technologies. It is proved that the integration of digital educational resources, authentic materials, and problem-based tasks enhances the effectiveness of foreign language communicative competence development. Considerable attention is paid to the development of terminological awareness, the ability to engage in reasoned professional communication, and intercultural interaction. It is concluded that the formation of foreign language communicative competence requires the integration of linguistic, professional, and digital components of instruction.

Key words: foreign language communicative competence, professionally oriented instruction, linguodidactics, higher education, digital learning technologies.

Стаття надійшла до редакції / Received 20.03.2026

Прийнята до друку / Accepted 17.04.2026

Опубліковано / Published 31.05.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ОДИНЦОВА Ольга

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Система вищої освіти сьогодні перебуває в умовах суттєвого оновлення, що зумовлено потребою підготовки фахівця, здатного до ефективної професійної та міжкультурної взаємодії. Пріоритетності тут

набуває іншомовна комунікативна компетентність, яка забезпечує мовну підготовку та готовність до реального використання іноземної мови у фаховій діяльності. Традиційні методики навчання іноземних мов здебільшого орієнтуються на засвоєння мовних знань і репродуктивних умінь, натомість сучасна освітня практика потребує сформованості здатності діяти в професійно зумовлених комунікативних ситуаціях. У цьому контексті постає необхідність переосмислення лінгводидактичних засад, оскільки саме професійна спрямованість навчання забезпечує зв'язок між мовною підготовкою та майбутньою діяльністю студента. Важливим є також інтегрування мовного змісту з предметною сферою спеціальності, що дозволяє моделювати реальні умови професійного спілкування. Отже, актуальність порушеної проблеми визначається потребою у формуванні цілісної іншомовної комунікативної компетентності як основного складника підготовки сучасного фахівця.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У науковому дискурсі проблема формування іншомовної комунікативної компетентності охоплює концептуальні, методичні та прикладні аспекти. Зокрема Подоляк М. здійснює аналіз поняття іншомовної професійної комунікативної компетентності, обґрунтовуючи його структуру в контексті вітчизняного та закордонного наукового простору [1]. Khvalyboha T. та Palasiuk M. визначають специфіку та перспективи розвитку іншомовної комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти, підкреслюючи значення міждисциплінарного підходу [2]. Шандрук С. та Аркушина Ю. розкривають особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців немовних факультетів [3]. Васильєва М. обґрунтовує методичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності, визначаючи ефективні дидактичні принципи його реалізації [4]. Петришина О. акцентує увагу на лінгводидактичних основах формування навичок публічної комунікації як складової означеної компетентності [5]. Крушинська Н. узагальнює сучасні аспекти та інноваційні технології формування іншомовної комунікативної компетентності [6]. Коваленко О. розглядає цифровізацію освітнього процесу як важливу умову підвищення ефективності формування іншомовної комунікативної компетентності [7]. Варлакова А. та Бондар А. пов'язують процес формування іншомовної комунікативної компетентності з ESP-навчанням у контексті цілей сталого розвитку [8]. У праці [9] проаналізовано концепт і лексичні одиниці у межах лінгвокогнітивних досліджень; в [10] окреслено проблеми формування іншомовної професійної компетентності студентів; у [11] визначено важливі аспекти удосконалення лінгвосоціокультурної компетентності магістрантів, що раціонально доповнює сучасні наукові засади.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування лінгводидактичних засад формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності студентів та визначення ефективних способів до її розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Нині система вищої освіти орієнтується на підготовку фахівця, здатного ефективно діяти в умовах міжнародної професійної комунікації та міжкультурної взаємодії. За таких обставин важливим є формування професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетентності, яка забезпечує мовну підготовку та готовність до практичного використання іноземної мови у фаховій діяльності. Тому дослідження лінгводидактичних засад цього процесу є важливим напрямом сучасної педагогічної та філологічної науки.

Іншомовна комунікативна компетентність – це цілісна система знань, умінь і практичних навичок, що формується внаслідок цілеспрямованої освітньої підготовки особистості для здійснення міжособистісної, міжкультурної та міжнародної взаємодії. Відтак мається на думці вивчення іноземної мови як засобу передавання інформації, а також здатність ефективно реалізовувати комунікативні наміри в різних соціальних і професійних ситуаціях [1, с. 39].

В освітньому просторі професійно орієнтоване іншомовне навчання засвідчує, що підготовка конкурентоспроможного фахівця передбачає інтеграцію мовної та професійної складових. Першочергового значення набуває здатність студента функціонувати в умовах професійного дискурсу, брати участь у фахових обговореннях, аргументовано презентувати результати власної діяльності та здійснювати міжкультурну взаємодію у професійному середовищі. Відтак забезпечується органічне поєднання мовної підготовки з майбутньою професійною реалізацією.

Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування належить до пріоритетних завдань сучасної вищої освіти, яка функціонує на засадах компетентнісного підходу та орієнтується на досягнення цілей сталого розвитку. За таких умов підготовка майбутнього фахівця передбачає засвоєння фахових знань та розвиток здатності здійснювати професійну комунікацію іноземною мовою в різних сферах діяльності [8].

Суттєвим є те, що в сучасній лінгводидактиці професійна спрямованість навчання визначається внутрішньою організаційною основою мовної підготовки. Навчальний матеріал добирається відповідно до майбутньої спеціальності, а комунікативні завдання моделюють стандартні ситуації професійної взаємодії.

Це сприяє формуванню мовної точності та уміння оперативно приймати рішення в умовах фахового спілкування.

Поряд із традиційними складниками комунікативної компетентності значущості набуває професійно-прагматична складова, яка відображає здатність студентів використовувати іноземну мову для вирішення конкретних професійних завдань у реальних комунікативних ситуаціях. Мається на увазі вміння вести професійний діалог, презентувати результати діяльності, аргументовано відстоювати власну позицію та взаємодіяти з представниками інших культур у межах фахового середовища [8]. Результативність цього процесу значною мірою залежить від поєднання когнітивного, комунікативного та соціокультурного компонентів у межах єдиної освітньої моделі. Представлена інтеграція дозволяє сформулювати стійку готовність до професійної взаємодії, у якій іноземна мова виступає функціональним інструментом професійного зростання. Відповідно забезпечується цілісність підготовки фахівця, здатного ефективно діяти в міжнародному академічному та професійному просторі.

Іншомовна комунікативна компетентність охоплює систему взаємопов'язаних компонентів, які забезпечують повноцінне функціонування особистості у професійному та академічному середовищі. Тут варто відзначити мовний, або лінгвістичний, компонент, що передбачає володіння лексичними, граматичними та стилістичними засобами, необхідними для загальноосвітнього й професійного спілкування. Мовленнєво-комунікативний складник визначає здатність реалізовувати педагогічну, наукову та академічну взаємодію іноземною мовою в різних комунікативних ситуаціях. Соціокультурний і міжкультурний компонент спрямовані на забезпечення ефективної взаємодії в міжнародному освітньому просторі. Їх зміст охоплює розуміння культурних норм, традицій, моделей поведінки та особливостей мовленнєвого етикету, що сприяє адекватному сприйняттю партнерів по комунікації. Своєю чергою, стратегічно-прагматичний компонент забезпечує підтримку, коригування та посередництво в комунікативному процесі, зокрема в умовах медіації та цифрової взаємодії [4, с. 117].

У сучасній лінгводидактичній практиці важливим є поєднання традиційного мовного навчання з професійно змодельованими ситуаціями. Відтак, студенти ефективніше засвоюють іншомовний матеріал тоді, коли він безпосередньо пов'язаний із майбутньою сферою діяльності. Тому навчальні завдання доцільно орієнтувати на реальні професійні кейси, у яких мова виступає інструментом розв'язання фахових завдань.

Результатом ефективного формування професійної іншомовної комунікативної компетентності є здатність майбутнього фахівця доцільно, аргументовано й результативно використовувати іноземну мову у процесі професійної взаємодії. Відповідно важливим є лінгвістично-професійний компонент, який охоплює мовні засоби та мовленнєві моделі, необхідні для здійснення фахової комунікації. Його основою виступає засвоєння професійної термінології, спеціалізованої лексики та граматичних структур, що безпосередньо застосовуються у професійному середовищі [1, с. 40].

З огляду на вищенаведене, прикладом практичного завдання для студентів може слугувати відтворення професійно орієнтованої комунікативної ситуації академічного виступу в міжнародному середовищі. Умовою виконання є підготовка усного виступу іноземною мовою з презентацією результатів фахового дослідження за спеціальністю студента. Спочатку студент добирає професійну термінологію, опрацьовує тематичні джерела та структурує зміст повідомлення. Далі він формує послідовність виступу, передбачає можливі запитання аудиторії та готує аргументовані відповіді. Завершальним етапом стає публічне представлення матеріалу з подальшим обговоренням, що сприяє розвитку мовленнєвої самостійності, прагматичної точності та професійної впевненості. Варто також студентам запропонувати завдання, пов'язане з підготовкою аналітичного брифінгу англійською мовою, який імітує професійну діяльність у міжнародному середовищі. У межах виконання студенти отримують актуальну проблему (політичну, правову або соціальну), здійснюють відбір релевантної інформації, структурують її у вигляді стислого аналітичного повідомлення та презентують основні висновки й рекомендації. Також студентам можна запропонувати завдання, що передбачає підготовку та проведення моделювання професійного інтерв'ю англійською мовою. Наприклад, один зі студентів виконує роль фахівця (дипломата, юриста-міжнародника, експерта), інший – журналіста або представника міжнародної організації. У процесі виконання завдання студенти формують запитання та відповіді, дотримуючись норм професійної комунікації, використовують спеціалізовану лексику та демонструють здатність до спонтанного мовлення. Підсумковим етапом є аналіз комунікативної ефективності діалогу, що забезпечує розвиток критичного мислення та рефлексивних умінь.

Соціокультурний компонент у цій структурі забезпечує вміння доречно використовувати мовні засоби відповідно до культурних норм суспільства, мова якого вивчається. Він охоплює знання традицій, соціальних моделей поведінки, особливостей національного світосприйняття та мовленнєвого етикету. Завдяки цьому майбутній фахівець формує здатність будувати комунікацію з урахуванням культурного контексту та уникати бар'єрів у професійному спілкуванні. Важливим також є прагматичний компонент, який визначає принципи побудови, організації та раціонального структурування повідомлення. Його сутність полягає у здатності чітко, послідовно та змістовно формулювати власну думку таким чином, щоб співрозмовник повністю сприймав закладений зміст. Саме ця складова забезпечує комунікативну точність, професійну переконливість і високий рівень результативності іншомовної взаємодії [1, с. 40]. Відтак

професійно орієнтована іншомовна комунікативна компетентність формується як складна система, у якій кожен компонент виконує окрему функцію, проте лише їхня інтеграція забезпечує повноцінну підготовку сучасного фахівця. За таких умов іноземна мова виступає дієвим інструментом професійного становлення, міжнародної співпраці та академічної мобільності.

Професійна компетентність як складова іншомовної комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти формується у процесі належного залучення студентів до фахово орієнтованого мовного середовища. Мається на увазі опрацювання спеціалізованих текстів, ознайомлення з актуальними науковими досягненнями відповідної галузі, комунікацію з носіями мови та розширення загальної професійної ерудиції. У цьому контексті результатом сформованості іншомовної компетентності виступає мовна особистість, яка характеризується відкритістю до комунікації, творчою самостійністю, здатністю до продуктивної взаємодії та готовністю до міжкультурного порозуміння. Така особистість виявляє мовленнєву гнучкість та уміння включатися в сучасні глобальні процеси розвитку освіти, науки та суспільства. Саме через це іншомовна підготовка є стратегічно важливою у формуванні сучасного конкурентоспроможного фахівця [3, с. 72].

Ефективність вищенаведеного процесу значно підвищується за умови цілеспрямованого використання автентичних професійних матеріалів, зокрема наукових статей, академічних презентацій, фахових інтерв'ю та міжнародних освітніх платформ. Студент у такому середовищі засвоює нову лексику та навчається розуміти логіку професійного дискурсу, структуру аргументації та специфіку термінологічного вживання. Це сприяє формуванню стійкої готовності до реального професійного іншомовного спілкування.

З огляду на це, практична реалізація зазначеного методу може бути забезпечена через виконання спеціально розроблених вправ, зокрема завдання "Lexical Analysis of Professional Terminology", яке передбачає поетапне опрацювання англomовного фахового тексту за спеціальністю. Насамперед студентам пропонується виокремити важливі лексеми або стійкі словосполучення ("lifelong learning", "communicative approach", "student-centered learning", "academic mobility", "professional development"), що репрезентують ядро професійної терміносистеми. Далі, відповідно до специфіки завдання, здійснюється визначення контекстуального значення цих одиниць, після чого встановлюються їхні можливі українські відповідники з одночасним поясненням перекладацьких рішень, що забезпечує усвідомлене засвоєння термінології. Наступним етапом є побудова власних висловлювань із використанням зазначених одиниць у професійно релевантних ситуаціях, що сприяє активізації продуктивних мовленнєвих умінь. Завершальний етап передбачає усне обговорення результатів, у межах якого студент аргументує доцільність вибору мовних конструкцій, що відповідно забезпечує розвиток критичного мислення та рефлексії. Відтак виконання подібних завдань комплексно сприяє підвищенню лексичної точності, формуванню термінологічної свідомості та розвитку здатності до професійно орієнтованого іншомовного мовлення.

Тенденція до професіоналізації викладання іноземних мов у закладах вищої освіти здебільшого реалізується через формування навичок спілкування на професійну тематику. Проте практика переконливо засвідчує, що такого способу недостатньо для повноцінного розвитку вмінь, необхідних студентові для виконання реальних професійних завдань засобами іноземної мови. Лише тематичне опрацювання лексики не забезпечує здатності до самостійного професійного функціонування в іншомовному середовищі [3, с. 74]. Відповідно пріоритетною стає інтеграція іншомовних навичок із предметним змістом майбутньої професії. Мовна підготовка стає результативною тоді, коли вона реалізується безпосередньо в процесі виконання професійно спрямованих завдань. Така модель дозволяє студентові усвідомити функціональне призначення іноземної мови та сформувати практичну готовність до її використання у фаховій діяльності.

Мовлення виступає необхідною основою мисленнєвої діяльності під час вираження власних суджень, оскільки формування думки неможливе поза процесом мислення. Перед тим як вербалізувати певне висловлювання, мовець спрямовує свідомість на власний намір, визначає комунікативну мету та прогнозує результат мовленнєвої взаємодії. Відтак мовленнєва інтенція постає як внутрішній механізм, що забезпечує усвідомлене вираження переконань, позицій і смислових акцентів у процесі комунікації [5, с. 153].

У цьому контексті методика формування публічної комунікації орієнтується на комплексне розв'язання завдань, пов'язаних зі сприйняттям навчального матеріалу, осмисленням риторичних категорій і розвитком уміння аргументовано презентувати власну думку, що зумовлює необхідність інтеграції когнітивних та мовленнєвих компонентів навчання; відтак важливим складником цього процесу постає врахування психологічних закономірностей мисленнєвих операцій, які лежать в основі сприймання, запам'ятовування та подальшого відтворення інформації. Унаслідок цього взаємодія психолого-педагогічних і лінгводидактичних чинників забезпечує підвищення результативності формування комунікативної компетентності, оскільки сприяє узгодженню внутрішніх когнітивних процесів із зовнішньою мовленнєвою діяльністю. Пріоритетності тут набуває навчальний метод, у межах якого мовленнєва діяльність поєднується з аналітичним осмисленням професійних ситуацій, що створює умови для глибшого розуміння змісту комунікації [5, с. 153].

З огляду на це студент відтворює готові мовні конструкції та поступово набуває здатності самостійно моделювати висловлювання відповідно до конкретного комунікативного завдання. Їх практична реалізація забезпечується через функціонування базових методів мовленнєво-мисленнєвої діяльності, зокрема аналізу, синтезу, абстрагування, конкретизації, відтворення матеріалу та самостійного створення текстів, що сприяє

формуванню мовленнєвої вправності та здатності правильно структурувати думку й доцільно реалізовувати її у професійному спілкуванні.

Ефективним лінгводидактичним методом у цьому процесі є рольова гра “Academic Discussion”. Умовою виконання передбачається моделювання ситуації міжнародної наукової дискусії, у якій студенти виконують ролі викладача, дослідника, експерта та учасника конференції. Кожен студент отримує фахову тему, наприклад “student-centered learning або digital competence in education”, та готує короткий виступ англійською мовою. Після цього відбувається обговорення, під час якого учасники ставлять запитання, аргументують власну позицію та реагують на зауваження співрозмовників. Результативним також є метод проєктів, який дозволяє поєднати іншомовну підготовку з фаховою діяльністю. Наприклад, студентам варто запропонувати проєкт “Modern Digital Educational Tools and Technologies”, у межах якого необхідно дослідити англомовні джерела, проаналізувати важливі терміни, зокрема “flipped classroom”, “formative assessment”, “collaborative learning”, та представити результати у формі презентації. Спочатку студенти здійснюють пошук інформації, далі систематизують матеріал, визначають контекстуальне значення лексем і порівнюють їх з українськими відповідниками. Завершальним етапом стає публічний захист проєкту, що активізує мовну та дослідницьку компетентності.

Важливим також є застосування методу кейс-аналізу як окремого різновиду практичного завдання. Так, студентам можна запропонувати опрацювати кейс на тему “Implementing Digital Learning Strategies”, який передбачає аналіз конкретної освітньої ситуації з подальшим формулюванням обґрунтованих рішень англійською мовою. Передусім студенти повинні ознайомитися з описом проблемної ситуації та визначити основні поняття і терміни, далі їх варто проаналізувати можливі способи до її розв’язання. Після цього студенти повинні аргументувати власну позицію та запропонувати оптимальні стратегії. За результатами виконання завдання студенти повинні представити результати аналізу у формі усного або письмового звіту. Виконання цього завдання сприяє розвитку аналітичного мислення, мовленнєвої точності та здатності до професійно орієнтованої комунікації.

Психолінгвістика переконливо засвідчує взаємозв’язок мовлення і мислення, а також взаємний вплив мовленнєвої діяльності та психічного розвитку особистості. Мовлення впливає на формування свідомості молодшої людини, а її психологічний стан безпосередньо відображається на якості комунікації. У цьому процесі формується мовно-мовленнєва свідомість, мовленнєва особистість та її здатність до соціальної взаємодії з урахуванням національної специфіки мовленнєвої поведінки [5, с. 153].

У сучасній системі вищої освіти іншомовна комунікативна компетентність функціонує як взаємодія лінгвістичної, соціокультурної та комунікативної компетентностей, рівень сформованості яких забезпечує майбутньому фахівцеві ефективну міжмовну, міжкультурну та міжособистісну взаємодію. Саме з цієї причини її розвиток виступає обов’язковою складовою загальної професійної підготовки сучасного спеціаліста [2, с. 97]. Суттєвим є те, що результативність формування цієї компетентності залежить від оновлення методологічних засад та створення відповідних педагогічних умов для їх практичного впровадження. Відповідно освітній процес потребує таких моделей навчання, які орієнтуються на мовну правильність та професійну функціональність іншомовного спілкування [2, с. 98].

Для подальшого вдосконалення процесу навчання іноземної мови за професійним спрямуванням та результативного формування іншомовної комунікативної компетентності студентів доцільним є системне використання освітніх і мультимедійних технологій. Тут важливим є поєднання професійно орієнтованого та проблемного методів, які реалізуються через інтерактивну діяльність у межах фахового спілкування. Така організація освітнього процесу забезпечує засвоєння мовного матеріалу та розвиток уміння застосовувати іноземну мову в реальних професійних ситуаціях [6, с. 106]. У цьому контексті особливо результативними виявляються методики проєктного навчання та взаємонавчання (peer teaching), оскільки вони сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів і формують стійку мотивацію до іншомовного професійного спілкування. Такі інструменти орієнтують студента на самостійну роботу, аналітичне мислення та відповідальність за власний освітній результат. Унаслідок цього іншомовна підготовка набуває безпосереднього зв’язку з майбутньою професійною діяльністю.

З огляду на це, практична реалізація окреслених методів може бути ефективно забезпечена через використання методу цифрового сторітелінгу, який поєднує мовленнєву діяльність із можливостями сучасних цифрових платформ. Наприклад, студентам освітніх програм «Міжнародні відносини та суспільна комунікація» та «Міжнародне право», зокрема у межах вивчення дисциплін «Мова та культурна комунікація» та «Іноземна мова професійного спрямування», можна запропонувати створити коротку професійно орієнтовану історію англійською мовою на тему “My Future Professional Environment”, яка відображає стандартні ситуації міжнародної комунікації, дипломатичної взаємодії або правового супроводу міждержавних відносин. Насамперед варто передбачити добір спеціалізованої лексики, зокрема таких термінів, як “international cooperation”, “diplomatic negotiations”, “legal framework”, “cross-cultural communication”, “policy-making”, “human rights protection”, “global governance”, “professional responsibility”, “leadership skills”. Після цього студенти формують послідовну структуру тексту, у якій відображаються професійні ролі, функції та комунікативні стратегії в умовах міжнародного середовища. Важливим є акцентування уваги на прагматичній доцільності висловлювань, з урахуванням норм академічного та

міжкультурного спілкування. На наступному етапі за допомогою цифрових ресурсів студенти повинні здійснити візуалізацію змісту (слайди, інфографіка, мультимедійні елементи) та готують усну презентацію створеного продукту. Завершальним етапом є представлення результатів студентами із подальшим обговоренням, що, своєю чергою, сприяє розвитку мовленнєвої самостійності, критичного мислення, креативності та здатності до професійної самопрезентації в умовах іншомовної комунікації.

Також студентам можна запропонувати створити цифрову історію на тему “Intercultural Communication Challenges”, у межах якої необхідно висвітлити стандартні труднощі міжкультурної взаємодії та способи їх подолання з урахуванням норм професійного спілкування. Важливим прикладом також є завдання “International Legal Case in Practice”, що передбачає представлення змодельованої ситуації застосування норм міжнародного права з акцентом на аргументацію та термінологічну точність. Студентам теж доцільно запропонувати виконати завдання “Diplomatic Protocol in Action”, у межах якого вони повинні відтворити особливості дотримання дипломатичного етикету в конкретній комунікативній ситуації, що сприятиме формуванню прагматичної компетентності.

Важливим напрямом сучасної лінгводидактики є використання цифрових інструментів у процесі формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Їх практична значущість полягає насамперед у створенні умов для більш глибокого засвоєння мовного матеріалу. Завдяки цифровим платформам, інтерактивним ресурсам і мультимедійним засобам навчання студенти отримують можливість працювати у власному темпі, аналізувати професійні тексти та оперативно перевіряти результати власної діяльності [7, с. 239].

Таким чином, сучасні лінгводидактичні методи формування іншомовної комунікативної компетентності мають ґрунтуватися на поєднанні професійного змісту, інтерактивної взаємодії та цифрових можливостей освітнього середовища. Саме така інтеграція забезпечує функціональне використання іноземної мови у професійній діяльності. У результаті студент здобуває здатність ефективно діяти в міжнародному академічному просторі та реалізовувати власний професійний потенціал у сучасному суспільстві.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Підсумовуючи проведене дослідження, варто наголосити, що професійно орієнтована іншомовна комунікативна компетентність визначає якість підготовки майбутнього фахівця до міжкультурної та професійної взаємодії. Її структура ґрунтується на взаємопов'язаній реалізації лінгвістичного, комунікативного, соціокультурного та прагматичного компонентів, що забезпечує цілісність іншомовного спілкування. У процесі аналізу окресленої проблематики простежується залежність результативності формування зазначеної компетентності від професійної спрямованості навчання, яка передбачає моделювання реальних комунікативних ситуацій і залучення студентів до виконання завдань фахового характеру. Розгляд теоретичних засад засвідчує доцільність поєднання когнітивного, комунікативного та психолінгвістичного вимірів, що створює умови для розвитку мовленнєво-мисленнєвих механізмів і формування здатності до самостійного конструювання професійно релевантних висловлювань. Застосування інтерактивних методів навчання, зокрема проєктної діяльності, рольових ігор, цифрового сторітелінгу та мультимедійних технологій, забезпечує активізацію пізнавальної діяльності студентів і підвищення їхньої навчальної мотивації. У підсумку поєднання професійного змісту, інноваційних лінгводидактичних технологій і цифрових засобів формує цілісну систему іншомовної підготовки та сприяє готовності майбутнього фахівця до ефективної професійної діяльності в міжнародному освітньому й комунікативному середовищі.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у поглибленні дослідження ефективності цифрових і лінгводидактичних технологій у формуванні іншомовної комунікативної компетентності та розробленні адаптивних методик її розвитку відповідно до професійної спеціалізації.

Література

1. Подоляк М. В. Аналіз поняття іншомовна професійна комунікативна компетентність у вітчизняному та зарубіжному науковому просторі. Академічні студії. Серія «Педагогіка». 2023. № 4. С. 36-44. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.6>
2. Khvalyboha T. I., Palasiuk M. I. Peculiarities and perspectives of the foreign language communicative competence development in students of institutions of higher education. Медична освіта. 2022. № 4. С. 94-98. DOI: <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.4.13639>
3. Шандрук С. І., Аркушина Ю. В. Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців на немовних факультетах в закладах вищої педагогічної освіти. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2021. № 196. С. 69-75. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-196-69-75>
4. Васильєва М. П. Методичні засади формування іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних факультетів педагогічних університетів України. Теорія та методика навчання та виховання. 2026. № 59. С. 112-123. DOI: <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.07>
5. Петришина О. Лінгводидактичні основи формування навичок публічної комунікації у студентів нефілологічних спеціальностей. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка. 2020. № 2. С. 150-157. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.20.2.20>

6. Крушинська Н. І. Сучасні підходи та інноваційні технології формування іншомовної комунікативної компетенції студентів немовних спеціальностей. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». 2019. Вип. 8(76). С. 104-106. DOI: [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8\(76\)-104-106](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8(76)-104-106)

7. Коваленко О. Дигіталізація навчального процесу як умова ефективного формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Український Педагогічний журнал. 2024. № 3. С. 236-240. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-236-240>

8. Варлакова А. В., Бондар А. В. Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі ESP-навчання в контексті цілей сталого розвитку. Педагогічна Академія: наукові записки. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18370620>

9. Медвідь Н., Одінцова О. Концепт та лексичні одиниці у сучасних лінгвокогнітивних дослідженнях. Актуальні проблеми філології та перекладознавства. 2024. Випуск 31. С. 30-34. DOI: <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2024-31-6>

10. Одінцова О., Балтремус В. Проблеми формування іншомовної професійної компетентності здобувачів вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024. Випуск 71. С. 303-307. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-48>

11. Одінцова О. Основні аспекти удосконалення лінгвосціологічної компетентності магістрантів. Наука і сучасність: Збірник наукових праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. 2005. № 49. С. 107-113.

References

1. Podoliak, M. V. (2023). Analiz poniattia inshomovna profesiina komunikativna kompetentnist u vitchyznianomu ta zarubizhnomu naukovomu prostori [Analysis of the concept of foreign language professional communicative competence in domestic and foreign scientific discourse]. Akademichni studii. Seriiia «Pedahohika», 4, 36-44. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.4.6>
2. Khvalyboha, T. I., & Palasiuk, M. I. (2022). Peculiarities and perspectives of the foreign language communicative competence development in students of institutions of higher education. Medychna osvita, 4, 94-98. <https://doi.org/10.11603/m.2414-5998.2022.4.13639>
3. Shandruk, S. I., & Arkushyna, Yu. V. (2021). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv na nemovnykh fakultetakh v zakladakh vyshchoi pedahohichnoi osvity [Formation of foreign language communicative competence of future specialists at non-language faculties in higher pedagogical education institutions]. Naukovi zapysky. Seriiia: Pedahohichni nauky, 196, 69-75. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2021-1-196-69-75>
4. Vasyliava, M. P. (2026). Metodichni zasady formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv nemovnykh fakultetiv pedahohichnykh universytetiv Ukrainy [Methodological principles of forming foreign language communicative competence of students of non-language faculties of pedagogical universities of Ukraine]. Teoriia ta metodyka navchannia ta vykhovannia, 59, 112-123. <https://doi.org/10.34142/23128046.2025.59.07>
5. Petryshyna, O. (2020). Lihvodydaktychni osnovy formuvannia navychok publichnoi komunikatsii u studentiv nefilohichnykh spetsialnosti [Linguodidactic foundations of developing public communication skills in students of non-philological specialties]. Naukovi zapysky TNPU im. V. Hnatiuka. Seriiia: Pedahohika, 2, 150-157. <https://doi.org/10.25128/2415-3605.20.2.20>
6. Krushynska, N. I. (2019). Suchasni pidkhody ta innovatsiini tekhnolohii formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentsii studentiv nemovnykh spetsialnosti [Modern approaches and innovative technologies for forming foreign language communicative competence of non-language students]. Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriiia: Filohohiia, 8(76), 104-106. [https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8\(76\)-104-106](https://doi.org/10.25264/2519-2558-2019-8(76)-104-106)
7. Kovalenko, O. (2024). Dyhitalizatsiia navchalnoho protsesu yak umova efektyvnoho formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv [Digitalization of the educational process as a condition for effective formation of foreign language communicative competence of future specialists]. Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal, 3, 236-240. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-236-240>
8. Varlakova, A. V., & Bondar, A. V. (2026). Formuvannia inshomovnoi komunikativnoi kompetentnosti studentiv u protsesi ESP-navchannia v konteksti tsilei staloho rozvytku [Formation of foreign language communicative competence of students in ESP learning in the context of sustainable development goals]. Pedahohichna Akademiia: naukovi zapysky, 26. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18370620>
9. Medvid, N., & Odintsova, O. (2024). Kontsept ta leksychni odynytsi u suchasnykh lindhvokohnyvnykh doslidzhenniakh [Concept and lexical units in modern linguocognitive studies]. Aktualni problemy filohohii ta perekldoznavstva, 31, 30-34. <https://doi.org/10.31891/2415-7929-2024-31-6>
10. Odintsova, O., & Baltremus, V. (2024). Problemy formuvannia inshomovnoi profesiinoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity [Problems of forming foreign language professional competence of higher education students]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 71, 303-307. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/71-2-48>
11. Odintsova, O. (2005). Osnovni aspekty udoskonalennia lindhvosotsiokulturnoi kompetentnosti mahistrantiv [Main aspects of improving sociocultural competence of master's students]. Nauka i suchasnist: Zbirnyk naukovykh prats NPU im. M. P. Drahomanova, 49, 107-113.